

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra psychologie

Název bakalářské práce: **Vliv televizního vysílání na míru agresivity dětí mladšího školního věku**

Autor práce: Zuzana Rajnová

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Vedoucí práce: PhDr. Jan Polivka

Oponent: PhDr. Ing. Marie Lhotová, Ph.D.

Rok odevzdání: 2011

Obsahová stránka:

Obsah práce pojala autorka ve dvou rovinách – po vysvětlení pojmu a popisu faktorů ovlivňujících agrese se zaměřila na masmédiá a po vysvětlení psychiky dítěte mladšího školního věku z hlediska rozumového a sociálního vývoje rozpracovala klíčovou kapitolu. V této kapitole autorka podtrhuje negativní vliv televizního vysílání na děti mladšího školního věku, na konci kapitoly shrnula též pozitiva televizního vysílání.

Pro výzkumnou část provedla řízený rozhovor s dětmi mladšího školního věku (při popisu metod uvádí též pozorování, které je však v textu „nepozorovatelné“). Nakonec analyzuje televizní pořady z hlediska prezentace násilí. Další metodou byl dotazník pro rodiče dětí dané věkové kategorie. Dotazník byl podkladem pro ověření tří výzkumných otázek.

Připomínky:

Cíl práce je bohužel stanoven v několika verzích, nejasně a nekonzistentně. Cílem práce je prozkoumání vlivu televizního vysílání na míru agresivity dětí mladšího školního věku pro ověření svého tušení, očekávání a předpokladů z literatury. Jiná uvedená formulace je dána záměrem „zmapování dopadu televizního vysílání na sociální chování a jednání dětí na struktuře nabídky televizních pořadů“, „na odezvě jednotlivých pořadů u dětí“.

Nepřesná se jeví formulace vztahující se k definování agrese tvrzením, že „v nejširším“ pojetí je agrese považována za útočné, násilné chování jedince či skupiny vůči jinému jedinci či skupině.

Agrese je „diagnostikována“ jako útočnost. Jestli je agresivita „osobní“ dispozice, sklon jednat určitým způsobem, pak agresivita není produktem agrese, jak uvádí autorka na str. 9. Zvláště zformulovaná informace, i když jde o vyjádření hierarchie, je, že „agrese mezi samci se u samic vyskytuje jen velmi zřídka.“ (s.10)

K metodologii rozporují, že řízený rozhovor je metoda standardizovaná a kvantifikační, jak uvádí autorka, jejíž výzkum kvantifikační není. Uzavřené či polouzavřené otázky se kladou v dotaznících.

Dobrym závěrem je uvedení způsobů předcházejících negativnímu vlivu televize na děti prof. Řičana, které autorka umístila na konec teoretické části práce.

V kap. 1.4.3.3 se tvrdí, že člověk je nucen přijmout určitou sociální roli, a hned vzápětí následuje tvrzení, že jedinec svou roli ve společnosti může a) přijmout, b) nepřijmout. Další text pak působí (s.14) jako výpisky z literatury (aniž by bylo uvedeno z jaké).

Rozporná tvrzení jsou uvedena na str. 25: „Autoři netvrdí, že by byla prokázána příčinná souvislost mezi zdravotními obtížemi a počtem hodin strávených před televizní obrazovkou či videem, nicméně ani nepopírají, že souvislost zde naopak být může a že příliš času stráveného u televize může ohrožovat psychickou pohodu dětí či narušit přípravu do školy.“ Zároveň ve stejné kapitole se uvádí, že dlouhodobé napětí může u dětí dokonce poškodit mozkové buňky a mezi nimi.

Jako jsou zdroje citování úvodní části práce, které dokládají, že agresivity v soudobé společnosti přibývá? (s. 27)

Nejzávažnější připomínky jsem nucena zaměřit na výzkumnou část. Uvádí, že využila terénního výzkumu při řízeném rozhovoru s dětmi mladšího školního věku a částečně při dotazníkovém šetření s rodiči dětí mladšího školního věku.

Pro vyhodnocení informací získaných z výzkumu oproti tvrzení na str. 28 nepoužila matematicko-statistickou metodu. Matematicko-statistická metoda v tomto kontextu by nemohla dospět k závěru „tato otázka se částečně potvrdila“, „tato otázka se potvrdila“, „tato otázka se nepotvrdila“. Kde jsou relevantní údaje? Kde je statistické zpracování a výpočet stupňů volnosti, které charakterizují přijetí či nepřijetí hypotézy?

Výzkumné otázky a jejich „verifikace“ nelze v této podobě akceptovat.

Formální stránka:

Zde lze označit některé přepisy, jejichž počet však nikterak nepřevyšuje přijatelnou míru, např. sankcionán (s. 13). Závažnější je absence citací, např. subkapitola 1.4.1.2 Chromozomální poruchy (s. 12) chybí zdroj, stejně tak 1.4.1.3. Zdroje nejsou uvedeny ani v další části, tj. v kap. 1.4.2 Psychický stav jedince. Ráda bych např. věděla, kde se píše o projevech agresivních reakcí v případech nahromadění pozitivních emocí, kdy jedinec např. při euforii z dosažení určitého cíle obejmě jinou osobu tak silně, že ji přiškrtí či pohmoždí. Za nevhodná považuji též obecná konstatování vyskytující se v textu bez odkazů: „...z mnoha zjištění je zřejmé...“ „...ve výzkumech se zjišťuje...“ Chyba na str. 20 bude též zařaditelná do chyb formálních „Zvláštní pozornost mediálnímu vlivu byla věnována až v souvislosti nesvětovými válkami. Chybné je spojení „interiorizovat se se vzorem“ (namísto identifikovat) (s. 20). V prvním odstavci kap. 4.4 o zdravotních následcích nadměrného sledování televizního vysílání je obzvláště problematická neexistence odkazu (např. úvaha o „dlouhodobém duševním napětí a poškození mozkových buněk a spojích mezi nimi“.

Prezentace práce:

Spolu s přílohami obsahuje práce 90 stran, celkový počet stran je 26, teoretická část čítá 20 stran, výzkum pak 6 stran. V Seznamu použitých zdrojů je 12 titulů. V přílohách nacházíme řadu barevných grafů s tabulkami, mnoho tabulek však není vždy žádoucím jevem z hlediska obsahového, rozhodně zde ztrácí práce na přehlednosti a účelnosti.

Závěr:

Za problematické pro přijetí práce k obhajobě považuji absenci citací u definičních pojmů a dále pak skutečnost, že autorka se bohužel neseznámila s metodickými požadavky (matematicko-statistickými) na práci tohoto typu. Výzkumná část je z výše uvedených důvodů nepřijatelná.

Praha 12. 5. 2010

PhDr. Ing. Marie Lhotová, Ph.D.